

jest ten, aby věřitel z jisté věci, kdyby závazek v určitý čas splněn nebyl, došel zaplacení. Z toho plyne, že, když jde o věc nemovitou, ze které se vymáhající věřitel svého zaplacení domáhá, ve smyslu Šu 16 knih. zák. jen ty náklady procesní a exekuční mohou v pořadí pohledávky knihovní uhrazení dojít, které souvisejí s vymožením pohledávky z této nemovité věci. Ustanovení Šu 216 čís. 4 odst. 2 exek. ř. shoduje se s předpisem Šu 16 knih. zák. a neobsahuje předpis ten žádného pravidla, které by rozšiřovalo zásadu Šu 16 knih. zák. ve prospěch útrat exekuce odděleně na jiné jmění téhož dlužníka, v tomto případě na nemovitosti vedené, neboť řád exekuční nechtěl tvořiti nějaké nové hmotné právo, naopak co se tkne příslušenství, šetřil zásad platného hmotného práva. Opak z předpisu Šů 14, 41 a 74 exek. ř. nevyplývá, neboť tyto předpisy práva formálního mají na zřeteli jen způsob spojení, zrušení a omezení exekuce ve prospěch dlužníka a vyslovují jen nepochybnou povinnost dlužníkovu, by veškeré náklady řízení exekučního, které věřiteli byly způsobeny, nahradil, nijak se však nedotýkají svrchu uvedených předpisů práva materiálního a na nich ničeho nemění.

Čís. 4413.

Dopravní řád železniční.

Náklady, jež vznikly zadržením zásilky pro celní závadu, nejsou »útratami« přepravy ve smyslu Šu 69 žel. dopr. ř.

Stojné a zdržné poplatky, třebas byly zaviněny celní překážkou, náležejí k vedlejším poplatkům, o nichž platí stejná pravidla jako o vlastním dovozném. Dráha jest povinna, zapsati zdržné i stojné do nákladního listu a výplatou jich jest povinným příjemce. Vydala-li mu dráha zboží bez jich zaplacení a neuplatnila-li svého zástavního práva do tří dnů po vydání, ztratila právo domáhati se zaplacení na svých předchůdcích. Je-li súčasťně při dopravě více drah, ručí za tuto nedbalost solidárně.

(Rozh. ze dne 26. listopadu 1924, Rv I 1403/24).

Žalovaná, tuzemská firma, zaslala do Rakouska zboží, jež bylo na hranici celním úřadem dne 7. srpna 1920 pozastaveno a teprve dne 29. března 1921 uvolněno. Žalobě dráhy o zaplacení stojného a skladného bylo o b ě m a n i ž š í m i s o u d y vyhověno, o d v o l a c í m s o u d e m mimo jiné z těchto důvodů: Žalovaná, jak je nesporno, podala dne 30. června 1920 na železniční stanici v Liberci vagonový náklad tkalcovských stavů k přepravě na adresáta v Inšpruku. V příslušném nákladním listě vyplněna byla rubrika »platební záznam odesílatelův« poznámkou »franco«. Tento neomezený záznam výplatní má podle Šu 69 (4) a (5) žel. dopr. ř. ten význam, že zavázala se odesílatelka, zaplatiti celé dovozné a mimo to poplatky a výdaje, jež vzešly na stanici odesílací až do přijetí zboží k přepravě. Na poplatky a výdaje — dopravní řád označuje obojí také společným jménem »útraty« — které vzešly teprve po přijetí zboží k přepravě, se záznam ten nevztahuje. Kdyby byla chtěla odesílatelka nésti i tyto útraty, byla by to musila v nákladním listě prohlásiti zvláště. V odvolání, opírajícím se o předpisy právě uvedené a kromě toho i o předpis odst. (2) cit. § 69 podle kterého pravidlem po-

ukazuje se zaplacení dovozného na příjemce, jakož i o § 72 (4) a § 100 téhož dopravního řádu ve spojení s čl. 429 obch. zák. uplatňuje žalovaná hlavně, že nebyla dráha oprávněna, vydati zásilku příjemci, dokud nebyly jím zapraveny útraty za přepravné vzniklé, a že učinivši tak přece, zodpovídá za škodu, kterou tím žalované způsobila a která, co do rozsahu, rovná se uplatňovanému žalobnímu nároku, pokud by nárok ten byl uznán za oprávněný. Soud odvolací nazírá však na věc zcela jinak, přikloniv se ve směru tom k náhledu soudu první stolice. Shora uvedený § 69 má nadpis »placení dovozného«. Z toho již jest zřejmo, že všude, kde mluví se v Šu tom o poplatcích a výdejích, míněny jsou jen útraty, které se vztahují k vlastní přepravě. Útraty musí býti vynaloženy výhradně za tím účelem, aby výkony přepravní buď vůbec umožnily, neb účelné jich provedení aspoň usnadnily. V případě, o němž se zde jedná, dala žalovaná, jak zjistil procesní soud stolice první a jak má za prokázáno i soud odvolací, k přepravě tkalcovské stavy opotřeбенé, předložila však vývozní povolení na stavy nové. Zásilka byla následkem toho dne 7. srpna 1920 v pohraniční stanici Horní Dvořiště — Český Heršlák celními úřady pozastavena a zabavena, což mělo v zápětí, že celá zásilka uvázla na této stanici až do 29. března 1921, kdy byla opět uvolněna. Vzhledem k tomu, co bylo již shora uvedeno, nemůže býti ani řeči o tom, že náklady, tímto zdržením způsobené (stojné a skladné), lze zařaditi mezi útraty přepravy ve smyslu Šu 69 a padají tudíž všechny důsledky, jež vyvodila žalovaná, předpokládajíc opak toho.

N e j v y š š í s o u d žalobu zamítl.

D ů v o d y:

Odvolací soud správně vystihl, že rozhodnutí sporu závisí na rozřešení právní otázky, zda lze žalované stojné a skladné zařaditi mezi útraty přepravy ve smyslu Šu 69 žel. dopr. ř., a odůvodnil náležitě svůj názor, že tak učiniti nelze. Bezpodstatny jsou proto dovolací důvody čís. 1 a 2 § 503 c. ř. s., uplatňované pro domnělou mezerovitost důvodů odvolacího soudu, pro kterou prý nelze jeho rozsudek bezpečně přezkoumati, a pro zamítnutí návrhu na výslech znalců o obvyklém významu výplatného záznamu. Posouditi význam tohoto záznamu po stránce právní není úkolem znalce, nýbrž soudu. Za to jest opodstatněn dovolací důvod nesprávného právního posouzení dle Šu 503 čís. 4 c. ř. s., neboť nelze přisvědčiti odvolacímu soudu v tom, že zažalované stojné a zdržné poplatky nenáleží k těm vedlejším poplatkům, o kterých platí táž pravidla, jako o vlastním dovozném. Požadované stojné a zdržné vzniklo zdržením zásilky v pohraniční stanici pro celní překážku. Jaký byl důvod celní překážky, a kdo měl na ní vinu, jest pro posouzení nároku dráhy na zaplacení výloh přepravních nerozhodno. Zažalovaný nárok opírá se o ustanovení Šu 65 žel. dopr. ř. a čl. 10 mez. úmluvy, tedy o právní normy, které upravují práva a povinnosti stran při smlouvě nákladní. Výše požadovaných poplatků jest stanovena nákladním tarifem díl I. odd. B., tedy opět normami, platnými pro smlouvu nákladní. Ani v železničním dopravním řádě, ani v tarifu není ustanovení, které by rozlišovalo stojné a zdržné, zaviněné celní překážkou, od stojného a zdržného, zaviněného jinými příčinami. Vždy mají tyto poplatky touž právní

povahu vedlejších poplatků, na něž má dráha týž smluvní nárok jako na vlastní dovozné, a pro které má stejné zástavní právo na přepravovaném zboží dle čl. 409 obch. zák. a čl. 21 m. úmluvy, jako pro vlastní dovozné. Podle Šu 68 žel. dopr. ř. a čl. 11 mez. úmluvy bylo povinností dráhy, by zdržné i stojné zapsala do nákladního listu, což samo by bylo zavazovalo pozdější dráhu, by je vybrala při vydání zboží od příjemce, aniž bylo třeba nějaké dobírky nebo dodatečného příkazu odesílatele. Výplatní záznam odesílatele byl sice neomezený dle Šu 69 (4) žel. dopr. ř., ale dle Šu 69 (5) žel. dopr. ř. a čl. 12 mez.-ú. nevztahoval se na vedlejší poplatky, vzniklé po přijetí zboží ku přepravě, proto byl placením zažalovaných poplatků povinen příjemce. Dráha (stanice určení) byla dle § 76 (5) žel. dopr. ř. a čl. 20 mez. ú. povinna vybrati je od něho při vydání zboží a uplatniti zástavní právo, na zboží pro ně váznoucí. Vydala-li zboží bez zaplacení a neuplatnila zástavního práva do tří dnů po vydání, ztratila právo, domáhati se zaplacení na svých předchůdcích a může se držeti pouze příjemce (čl. 412 obch. zák. čl. 23 (2) mez.-ú.). Jelikož žalující dráha a dráhy rakouské ručí za splnění nákladní smlouvy solidárně, ručí obě za zanedbání právě uvedených předpisů. Nárok žalující dráhy na zaplacení zažalovaných poplatků pominul proti žalované zasílatelské firmě jako odesílateli zboží tím, že poplatky ty nebyly vybrány od příjemce zboží a nebylo dráhou uplatněno zástavní právo, na zboží pro ně váznoucí. K témuž, pro žalující stranu nepříznivému výsledku se dojde, posuzuje-li se zažalovaný nárok jako nárok na zaplacení nedoplatku na vedlejších poplatcích vzniklého chybným jejich vypočítáním. Ku doplacení jest dle Šu 70 (2) žel. dopr. ř. povinen opět jenom příjemce, poněvadž mu zboží bylo vydáno a výplatní záznam odesílatele se na nevybrané zdržné a stojné nevztahoval. Pro názor, že ona ustanovení neplatí o zažalovaných poplatcích, lze uvést jenom, že § 65 žel. dopr. ř. činí odesílatele zodpovědným za nedostatečnost celních papírů a ukládá mu, by zaplatil stojné a zdržné takto zavinené. Ručení odesítelovo jest tu však výslovně vázáno na podmínku, že se dráha nedopustila sama zavinení. V tomto případě se dráha zavinení dopustila tím, že nezapsala zažalované poplatky do nákladního listu, nevybrala jich při vydání zboží od příjemce a neuplatnila zástavního práva, na zboží pro ně váznoucího, proto jest žalovaná firma jako odesílatelka prosta ručení. Doslov Šu 65 žel. dopr. ř. nestačí zajisté sám o sobě, by bylo možno z něho dovozovati, že ohledně výloh, vzniklých zadržením zboží na cestě pro celní překážku, nemá platiti stežejní zásada platných norem o nákladní smlouvě, že vstupem příjemce do smlouvy přecházejí na něho všechna práva i všechny povinnosti odesílatele, takže jednak příjemce jest povinen zaplatiti všechny pohledávky z dopravní smlouvy (§ 76 (1) (4) žel. dopr. ř.), jednak dráha jest povinna od něho všechny tyto pohledávky (jako dovozné, přírážky k dovoznému, poplatky, dobírky, celní poplatky a jiné výlohy) vybrati (§ 76 (5) žel. dopr. ř.). Aby takový výklad byl možný, musilo by to býti řečeno stejně jasně a určitě, jak se to stalo v Šu 60 (4) žel. dopr. ř. o přírážkách k dovoznému, u nichž arci jest výjimečné ustanovení odůvodněno jejich odchylnou právní povahou, neboť nejsou mzdou za vedlejší výlohy, nýbrž konvencionální pokutou za nepravdivé vyplnění nákladního listu nebo zanedbání předepsaných bezpečnostních opatření. Právě ze

srovnání předpisu Šu 60 (4) žel. dopr. ř. a § 65 žel. dopr. ř. plyne, že odesílatel byl v § 65 žel. dopr. ř. uveden jako strana zavázaná jenom z toho prostého důvodu, že při celním odbavení pouze on přichází v úvahu jako smluvník, a že neměly býti dotčeny a změněny teprve v pozdějších ustanoveních železničního dopravního řády obsažené předpisy o vstupu do smlouvy nákladní a jeho povinnostech. Žalující dráha požaduje zažalované poplatky od žalované zasílatelské firmy neprávem, žaloba jest neodůvodněna a musila býti změnou rozsudků nižších soudů zamítnuta.

Čís. 4414.

Dopravní řád železniční.

Je-li obecnou obchodní cenu vyjádřenou v Kč zaplatiti v korunách maďarských a dráha byla s placením v prodlení, jest povinna nahraditi rozdíl mezi obchodní cenou vyjádřenou v Kč a částkou v československých korunách, které se rovnala placená částka v maďarských korunách svou kursovní hodnotou v den skutečného placení.

(Rozh. ze dne 26. listopadu 1924, Rv I 1435/24.)

Firma K. zaslala zboží do Maďarska, kam došlo v poškozeném stavu následkem vyloupení zásilky. Škoda činila 22.089 Kč 20 h. Firma K. postoupila nároky z dopravní smlouvy žalující pojišťovně, jež reklamovala dne 27. července 1922 náhradu škody u ředitelství maďarských drah v Budapešti. Ředitelství uznalo nárok žalobkyně na náhradu škody a pokázalo jí dne 4. října 1923 382.659 maďarských korun. Žalobě na československý erár o zaplacení 21.395 Kč 63 h (22.089 Kč 20 h — 632 Kč 49 h) procesní soud první stolice vyhověl, odvolací soud přiznal žalobkyni pouze 11.087 Kč 75 h. Důvody: Žalovaný erár uznal svou povinnost k náhradě škody v úhrnné částce 22.089 Kč 20 h po odečtení náhrady, kterou maďarské dráhy vyplatily částkou 382.659 m. k. Pozastavil jen, že byly tyto maďarské koruny přepočítány v kursu v den výplaty a nikoli v den podání reklamace u maďarských drah, tedy 27. července 1922. První soud odůvodnil své stanovisko tím, že se musí žalobkyni dostati náhradou škody tolik, by nárok její, odůvodněný článkem 34 mez. úml. a § 88 žel. dopr. ř., byl úplně kryt. Názor ten pokládá soud odvolací za mylný. Pro zjištění správného kursu může býti rozhodnou jen doba, kdy byl vznesen náhradní nárok ze ztráty zboží. Nárok ten vzniká ztrátou zboží, ježto však nelze den ztráty zjistiti, ustanovuje žel. dopr. ř. v § 90 dobu, kdy jest zboží považovati za ztracené, a lze jej uplatniti teprve po uplynutí této lhůty reklamací podle Šu 98 žel. dopr. ř. t. j. ohlášením náhradního nároku. Teprve tímto ohlášením projeví poškozená strana úmysl, domáhati se náhrady škody v určité výši, jím určuje se poměr mezi poškozenou stranou a dráhou, povinnou k náhradě škody, které je tím dána možnost, zaujati právní stanovisko k ohlášenému nároku, a tento den je proto